

16.79x30.94	1	23	עמוד	כותרת	גלובס -	22/01/2014	40735828-7
שמואל נאמן מוסד למחקר מדיניות לאומית בטכניו - 85300							

(צילום: רויטרס)

הסופה הגדולה. ובכן, כדאי להעיף מבט לשמיים הכחולים מדי ולהבין שמוטב להתחיל לפעול

שנת בצורת קיצונית / אביב לביא

געגועים לסופה

– בעיקר עבור הטבע והחקלאות – אבל היא תעודת ביטוח מפני מחסור אמיתי. הבעיה היא, שהאיום הנשקף ממזג-האוויר הקיצוני רחב הרבה יותר מסוגיית המים. הסיפור החשוב הוא שמזג-האוויר הזה הוא התגשמות מרויקת כמעט של התחזיות המטרוריות של מרעני האקלים. מומחים ישראלים שחזרו לעיין לאחרונה בדוחות ה-IPCC – פאנל מרעני האקלים של האו"ם שפרסם דוחות עבייכרס על משבר האקלים וההתחממות הגלובלית – הבחינו שהתחזיות מתגשמות מעל ראשנו בדיוקנות מבהילה: ירידה בכמות המשקעים, עלייה בטמפרטורות, אירועי אקלים קיצוניים (סופות שלגים, הצפות, שריפות) בתכיפות הולכת וגוברת, מעבר מהיר בין מצבי אקלים קוטביים, נזקים כבדים לחקלאות ולתשתיות, ובעיקר – כללי משחק שונים מאלה שהכרנו.

משבר האקלים כבר כאן

”הסטטיסטיקות של העבר מאברות רלבנטיות לגבי ההווה”, אומר ד”ר עמיר גבעתי מרשות המים. “פעם אחר פעם אנחנו אומרים ש’דבר כזה עוד לא היה’, כי אנחנו נלחמים את המלחמה הקודמת. הרבה דברים שמדעני האקלים חזו לשנים הבאות מתרחשים עכשיו. העתיד כבר כאן.” התופעות האלה לא בלעדיות לישראל. במקומות אחרים הן קיצוניות הרבה יותר. חלקים נרחבים בארצות-הברית התמודדו החודש עם סופת-שלגים אימתנית; ובאותה עת קליפורניה שבחוף המערבי סוכלת מהבצורת החריפה ביותר זה 80 שנה. בתגובה, כבר הוכרו קיצוצים נרחבים במכסות המים, אלפי עובדים בחקלאות ניצבים בפני פיטורים – ובאותה נשימה מרחיבים את מערך הכבאות לנוכח השריפות. יצוין, כי קליפורניה חולקת עם ישראל קו רוחב דומה. הגיעה העת להפנים: משבר האקלים כבר כאן, מדעני האקלים המושמצים ידעו על מה הם מדברים, ועל מדינת ישראל – כמו מדינות אחרות – להיערך לכך שמזג-האוויר של המחר הוא לא האקלים הידידותי והמתון שהכרנו. **במכון שמואל נאמן** שבטכניו ובמשרד להגנת הסביבה הכינו בשנים האחרונות תוכניות מפורטות של היערכות לאומית לעידן אקלימי אחר. ועדה בינמשרדית יושבת על המדוכה, אבל נדמה שתחושת הרחיפות, שאיתה מגיעים גם התקציבים והפעולות המעשיות, עדיין נעדרת. ובכן, כדאי להעיף מבט לשמיים הכחולים מדי ולהבין שמוטב להתחיל לפעול. ●

בימים האחרונים ישראלים רבים מסתובבים בחולצות קצרות שרוולים, מתענגים על השמש החורפית המלטפת, על הטמפרטורה הנעימה והשמיים התכולים. הם לא מעלים ברעתם – וקשה להאשים אותם – שהעובדה שהם יכולים ללבוש בגדי קיץ בחודש ינואר, לבליבו המסורתי של החורף, מעידה כי משהו השתבש מעל ראשנו. שמערכות האקלים, כמו שהגדירו את זה השבוע מומחים בתחום, יצאו מכיול.

סופת השלג העוצמתית שהתחוללה בתחילת דצמבר יצרה אשליה של חורף אמיתי. אבל החורף הזה נמשך שלושה ימים בלבד, ועוד כמה ימים של קור בעקבותיהם. מאז, עברנו לקיצוניות השנייה: כבר חודש וחצי, במה שאמור להיות שיא החורף בישראל, לא ירד גשם כמעט. התחזיות מדברות אמנם על קצת גשם בסוף החודש, אבל היום כבר ברור, שינואר 2014 יהיה מהשונים בתולדות ישראל, אם לא השחון שבהם.

סופת השלג העוצמתית בדצמבר יצרה אשליה של חורף אמיתי. מאז, עברנו לקיצוניות השנייה: היום כבר ברור, שינואר 2014 יהיה מהשחונים בתולדות ישראל, אם לא השחון שבהם

שחון כמוהו היה גם נובמבר 2013, החודש שלפני הסופה; וכמותם גם פברואר ומאוס אשתקד. עוצמת הזרימה שנמדדת בימים אלה בנחל הבניאס היא כעשירית (!) מעוצמת הזרימה לפני שנה. הכינרת מקבלת כמויות מים מהנמוכות ביותר שזרמו אליה מאז 1920. התחנות למדידת הגשמים בגליל ובגולן מדווחות כי עד כה ירדו 40%-65% מכמות הגשמים הממוצעת לתאריך הזה. הראגה הנגזרת מהנתונים הללו אינה אותה ראגה שריחפה מעל משק המים בסוף העשור הקודם, אז חווינו רצף של שנים שחונות. באותה תקופה, היה חשש לעצם היכולת לספק למשק מים בכמות הדרושה. כיום החשש הזה לא קיים, בעיקר בזכות מתקני ההתפלה. אמנם התפלה לא תהיה לעולם תחליף לגשם